

Obec Vysoká nad Labem

Obec Vysoká nad Labem
503 31 Vysoká nad Labem
Tel. : 495580130
Fax : 495580101
E-mail : info@vysoka-nad-labem.cz

Č.j. : 16/2013/Hr/Stav

Ve Vysoké nad Labem dne 24.5.2013

Ministerstvo životního prostředí
Resslova 1229/2a
500 02 Hradec králové

Věc: Vyjádření obce Vysoká nad Labem ke stanovení průzkumného území Hradecko, Pardubicko (dále jen PÚ) pro společnost SouthOil s.r.o., se sídlem Bělehradská 314/18, 140 00 Praha 4 (dále jen „žadatel“) vedené MŽP ČR pod čj.: 602/550/13-Hd, 30705/ENV/13

Obec Vysoká nad Labem jako účastník řízení specifikovaného výše

Z Á S A D N Ě N E S O U H L A S Í

se stanovením výše uvedeného PÚ a požaduje žádost zamítnout z následujících důvodů:

Zdůvodnění:

a) Společnost stanovuje odhady zásob bez uvedení zdroje (vědecká literatura), čímž je tvrzení zcela nevěrohodné. Naopak – dle názorů České geologické služby MŽP ČR (ČGS) lze předpokládat, že v PÚ se plyn vůbec nenachází. Pouze na jihu PU se plyn údajně nachází (byť v malém množství) a ložisko je zřejmě situováno v břidlicích, pro něž se za metodu průzkumu či extrakce používá tzv. hydraulické štěpení (HF), které používá jedovatou a rakovinotvornou směs s téměř stoprocentní jistotou kontaminace vod, tak jak je zřejmé ze zkrušeností z USA (rozsáhlá dokumentace s řadou vědecky ověřených studií je k dispozici např: <http://stophf.cz/dokumenty/vedecke-studie>). Aplikace látek, (používá se jich asi 2500 druhů), vždy, pokud jsou injektovány do podzemí, představují podle vodního zákona a zákona o odpadech havárii na podzemních vodách a nelze jejich aplikaci proto povolit.

b) Žadatel tvrdí, že na základě zkušeností v USA i Evropě se ukazuje, že by tyto zásoby mohly být dokonce větší než je uváděno v tabulce předložené firmou. Podle dostupných informací to je spíše tak, že primární odhady jsou nadsazeny až o řád (zejména co se týče břidlic). Aplikovat volně zkušenosti z USA na Evropu nelze, neboť geologicky je Severní Amerika jinak strukturně utvářena než Evropa. Tvrzení firmy je tedy zcela zavádějící a matoucí.

c) Žadatel uvádí, že součástí průzkumu bude provedení geofyzikálních metod. Upozorňujeme na skutečnost, že již 2D průzkum může být destruktivní jak na budovy, tak zásoby mělkého oběhu podzemních vod (studny - zákal) či případně může mít potenciální vliv na genezi tektonické aktivity. V PÚ je totiž celá řada tektonických zlomů, o kterých se ale firma nezmiňuje, což je další zásadní nedostatek. Tyto poruchy mohou mít zásadní vliv při šíření případné kontaminace při havárii a to i mimo PÚ. Seismický průzkum může navíc indukovat zemětřesení, které nemusí být zanedbatelné, v tom případě může ohrozit i oběh podzemních vod či jejich ztrátu z obvyklých horizontů v očekávaných objemech pro vodárenské využití.

d) Provedení prověřovacích průzkumných vrtů neznámého počtu může znamenat zcela zásadní problém pro propojení zvodnělých vrstev, v extrémním případě může dojít i ke ztrátě vody. Jak plyne z příloh, cca 95% území má jeden či několik kumulovaných veřejných zájmů nějaké typu ochrany podzemních a povrchových vod. Zdejší část české křídové tabule je jako i jiné části této struktury pro ČR extrémně důležitá, co se týče zásob podzemní vody. V této struktuře lze povolit pouze vrty na vodohospodářský průzkum či na čerpání pitné vody. Jakékoli aktivity směrem k průzkumu zásob plynu či ropu jsou proto zcela nežádoucí. Převažuje zde výrazně veřejný zájem ochrany vod nad ryze soukromým zájmem zkoumat či těžít tyto produkty. PÚ je prakticky zcela pokryto zásobárnami pitné vody. Příkladem Rajon 427 Vysokomyštská synklinála zaujímá cca 70% PÚ!! Celková plocha rajonu je cca 870 km². Svrchnokřídové sedimenty jsou zastoupeny v bazální části uloženinami cenomanu, s nepravidelnou mocností, spodnoturonskými, střednoturonskými a v osové části i svrchnoturonsko - coniackými sedimenty. Maximální mocnost sedimentárního souboru převyšuje 300 m. Dá se tedy předpokládat, že výskyt podzemních vod je hlubší než 300 m. Jde o vícekolektorový zvodněný systém. Kombinací příznivých hydraulických vlastností horninového souboru a jejich pánovitěho uložení vznikla hydrogeologická struktura, která má ve Východočeské křídě prioritní postavení. Plošně nejrozsáhlejší je zvoďeň spodnoturonská s typickou puklinovou propustností, střední až vysokou průtočností kolektoru a zpravidla velmi dobrou jakostí vody. Vyplývá z toho tedy jasně, že struktura je značně tektonicky narušená a jakákoli havárie při vrtání s úniky chemikálií (které jsou celkem běžné), které se používají i pro konvenční účely a jež jsou většinou vždy závadné vodám, by znamenala doslova lokální katastrofu a vzhledem ke značným vzdálenostem, na které podzemí voda migruje, stačí i bodový zdroj zničit velké území. Prostorový režim podzemních vod je výrazně ovlivňován složitými strukturně tektonickými poměry rajonu s existencí řady směrných, příčných i kosých tektonických linií. Z toho lze snadno dovodit, že vrty, i když jich bude několik, vždy mohou narazit na tektonické linie, neboť jen některé jsou známé a průzkumy nemusí pukliny vůbec odhalit, aby se jim bylo možno vyhnout. Stupeň zranitelnosti zvodní je proměnlivý v závislosti na přítomnosti a charakteru nadložního izolátoru. Největší nebezpečí pro jakost vod představuje intenzivní zemědělská výroba prakticky na celém území rajonu, jak uvádí PRVK Chrudimsko (http://195.113.178.19/html/prvkuk/file/PRVK_Chrudimsko-souhrnna_zprava.pdf). Z toho lze i dovodit, že nadloží je silně narušeno a aktivity závadné vodám jsou rizikem, které nelze strpět, nejen z důvodů, že současné odběry se pohybují kolem 600 l/s, rajon lze proto ocenit jako území s výraznými přebytky podzemní vody. Je tedy nasnadě, že ani PRVK, ani další územně plánovací podklady nikdy nepočítaly s olejářskými aktivitami. I z tohoto důvodu (rozpor se stavebním zákonem), nelze PÚ povolit.

Dále je nutno předem zcela zásadně vyzdvihnout další následující zákonný důvod pro zamítnutí žádosti:

Cit: „Podle nařízení č. 85 NAŘÍZENÍ VLÁDY České socialistické republiky ze dne 24. června 1981, o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Chebská pánev a Slavkovský les, Severočeská křída, Východočeská křída, Polická pánev, Třeboňská pánev a Kvartér řeky Moravy, vláda České socialistické republiky nařizuje podle § 18 zákona č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon): se dle odstavce (1) v chráněných vodohospodářských oblastech se zakazuje:

dle písmena h) provádět geologické a hydrogeologické průzkumné práce, pokud jednotlivé průzkumné objekty nebudou následně vodohospodářsky využity nebo nebudou následně upraveny tak, aby nedocházelo k ohrožení oběhu podzemních vod.“

Jelikož dikce nařízení hovoří dokonce pouze o ohrožení, je zcela zřejmé, že legislativní ochrana směřuje k prevenci, předběžné opatrnosti. Jelikož je známé, že vrty na ropu i plyny jak konvenční tak zejména nekonvenční těsní jen krátkou dobu, nebo netěsní vůbec, činnost trpí častými haváriemi (nejen při vrtání, ale při dopravě chemikálií apod.) je tato činnost v přímém rozporu s tímto legislativním opatřením a nelze ji na PÚ povolit.

e) Materiál žadatele hovoří o horizontálních vrtech jako běžné technologii pro těžbu klasických zdrojů ropy a plynu. To rozhodně není pravidlem a spíše to indikuje snahu provést hydraulické štěpení, systematizovat zde tuto nebezpečnou metodu již v povolení PÚ nebo dokonce si otevřít dveře pro průzkum břidlic. Opět je to zcela nepřijatelné (viz bod. d).

f) Multilaterální a radiální vrty – opět se hlavně používají pro těžbu břidlic hydraulickým štěpením. Připomínáme jen, že v ČR údajně platí moratorium na výzkum břidlic a chystá se zákon na zákaz této metody.

g) Kyselinování – kyseliny se používají i při HF! Je otázkou, zda budou injektovány s přetlakem nebo ne. Přetlak by pak znamenal únik do podzemních vod po tektonice, což nelze povolit (viz bod d) a zákon o odpadech a o vodách. Opět by se jednalo o havárii na podzemních vodách.

h) Injektáž CO₂ či uhlovodíku je popsána jako jednotná metoda. Jde však o dvě zcela zásadně rozličné metody. Ta druhá je nepřijatelná. První je možná šetrná, ale je zde opět rozpor s legislativou – viz d).

ch) Zaplavování ropy vodou. K tomu jen poznámka, že ČR začíná trpět nedostatkem vody a takto znehodnocovat vodu je nepřijatelné.

i) Text je napsán velmi neurčitě, nelze vyloučit jeho zneužití pro co nejširší škálu metod. Z nejistých formulací lze ale dovodit i použití HF, což je zcela nepřijatelné.

j) Jak plyne z příloh o tektonice, rozložení ochranných pásem vodních zdrojů (které je dle údajů PRVK) nutné ještě zpřísnit, zranitelných pásem a dalších veřejných zájmů, které jasně převažují na soukromém zájmem zkoumat a těžit plyn či ropu je nejvyšší veřejným zájmem regionu ochrana podzemní a pitné vody.

Je evidentní, že v příloze předložená ochranná pásma jsou dnes již zastaralá a jejich režim by bylo nutné zpřísnit a přehodnotit na aktuální stav, zejména s ohledem na ubývání podzemní vody. Tuto snahu má za cíl zcela klíčový materiál MŽP ČR, zpracováváný ČGS s názvem Rebilance zásob podzemních zdrojů vody (<http://www.geology.cz/extranet/vav/podzemni-vody/rebilance>). V PÚ se nachází prakticky všechna klíčová území ochrany, se kterými Rebilance pracuje: svrchní rajony, základní rajony, CHOPAV, PHO, zranitelné oblasti. Z tohoto programu vyplývá, že oblast, kde žadatel žádá o udělení PÚ, je pro ČR jednou z nejdůležitějších co se ochrany vod týče. Stát vynaložil značné prostředky na zjištění stavu a navržení nového stupně a typu ochrany vody, dá se předpokládat, že přísnější než dosud. Proto je prakticky nemožné sabotovat tento veřejný zájem zájmem soukromým.

k) PÚ je stanoveno chybně, neboť při znalosti horizontálních vrtů, které mohou dosahovat až 3 km délky (a nikdo z kontrolních orgánů nemůže ani prakticky nějak zkontrolovat činnost těžařů téměř v jakémkoliv ohledu, co se děje pod zemí, jaké chemikálie bude ve skutečnosti používat atd.) Ve skutečnosti však vzhledem k podzemnímu proudění vody by případná havárie mohla ohrozit ještě daleko větší území, než je vyznačená zelené linie, zejména

pokud by byla použita HF metody s přetlakem až 100 MPa, pak je možné, že se kontaminace po dosažení otevřených puklin může šířit i desítky kilometrů zcela bez kontroly neznámými směry.

l) Nelze vyloučit havárie z dopravy a havárie při vrtání. Rovněž i mírné přetlakové injektáže mohou v této tektonicky složitě a labilní struktuře vést k nečekaným a nežádoucím změnám včetně ztráty vod v kolektorech změnou hydraulického režimu a jeho napětí. PÚ s takovými typy aktivit je tedy opět nutno odmítnout.

m) Vyhledávání a průzkum ložisek vyhrazených nerostů může podle zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů, provádět fyzická nebo právnická osoba („organizace“) za předpokladu, že tyto práce řídí a za jejich výkon odpovídá osoba s osvědčením odborné způsobilosti. Řízení o stanovení PÚ je zakončeno rozhodnutím o stanovení nebo nestanovení průzkumného území. Na řízení o stanovení průzkumného území pro vyhledávání a průzkum ložisek ropy nebo hořlavého zemního plynu dále vztahují zvláštní ustanovení, obsažená v §§ 4d, 4e, 4f citovaného zákona. Stanovení průzkumného území nemá povahu územního rozhodnutí, zakládá však výhradní právo podnikatele na vyhledávání daného nerostu v daném průzkumném území. Na stanovení průzkumného území není právní nárok. Zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů, obsahuje v § 4a odst. 5 a 6 několik důvodů pro zamítnutí žádosti o stanovení průzkumného území. Jedním z těchto důvodů je též skutečnost, že další veřejný zájem (např. zájem na ochraně přírody a krajiny nebo na ochraně podzemních vod) převyšuje zájem na dalším průzkumu a následném využití výhradního ložiska. Zde tedy odkazujeme na skutečnost, že máme za to, že veřejný zájem na ochranu vody převyšuje vysoce soukromý zájem ve smyslu §4a). Tento veřejný zájem je deklarován všemi ochrannými prvky a pásmy stanovených státem podle platné legislativy včetně probíhajících prací Rebilance zásob podzemní vody. Záměr situovat PÚ do vodohospodářských pásem a dalších ochranných režimů na ochranu přírody, krajiny, zemědělské půdy je v rozporu i se státní politikou pro životní prostředí, která, jak lze právě z vymezení ochranných pásem vyvodit, převyšuje zájem soukromé firmy. Navíc v dnešní době je dokonce zcela sporné, zda lze soukromý zájem firmy považovat za zájem veřejný, navíc firmy zahraniční. Považujeme tedy záležitost stanovení PÚ za střet ochrany veřejného a soukromého zájmu. Tedy MŽP ani nemusí hodnotit, zda veřejný zájem státu převažuje nad veřejným zájmem firmy zkoumat či těžít, protože o veřejný zájem nejde. Přesto, pokud by ze své správní úvahy MŽP přeci jen veřejný zájem firmě přiznalo, bude natolik slabý, že není sporu o tom, že PÚ nelze udělit. Ochrana vody, zejména do budoucna, bude stále vyšší prioritou a to z veřejných zájmů na prvním místě!

n) Odborná způsobilost firmy: Vzhledem k předloženým materiálům firmy je zcela evidentní, že se jedná o velmi amatérský přístup, případně záměrně zavádějící přístup. Již jen dodaná, téměř nečitelná situace se zákresem hranice PÚ nebo vágní sdělení a nedostatečný popis metod ukazují, že odbornost firmy je slabá a nezaručuje profesionální přístup. Je to další argument pro zamítnutí žádosti v souladu s § 4a, odst. 5, písm. d) zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích.

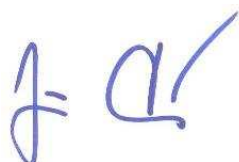
o) Solventnost firmy: Dle § 4a, odst. 5) Žádost o stanovení průzkumného území ministerstvo zamítne dle písm. d) i v případě, že u vyhledávání ložisek ropy nebo zemního plynu žadatel neprokáže finanční způsobilost. Dle obchodního rejstříku ČR, je žadatel veden u Městského soudu v Praze pod spisovou značkou 185052 C. Základní kapitál s.r.o. je 200 tis. Kč. V případě i drobných havárií, může škoda za sanaci převyšovat mnohonásobně a to v řádech, základní jmění. Je tedy zcela evidentní, že firma neprokázala ani finanční způsobilost a je nutné firmě v souladu s uvedeným § PÚ neudělit.

p) Kap. získávání seizmických dat (žádost strana 18 a 19, Vibrace) uvádí, že používání vibračních strojů ke generování seizmických vln nepřináší žádné nebezpečí narušení podzemních ani povrchových vod. Formulace je zavádějící, vypadlo z ní minimálně slovo koloběhu (podzemních a ...). Pak by to nebylo ale pravdivé sdělení. Správně to připouští text na str. 21 nahoře, kde jasně stanovuje toto riziko. Z toho plyne, že text je zpracován velmi nedbale, přesto, že byl MŽP opakovaně „vracen“ k doplnění. Je to opět důkazem nedůvěryhodnosti firmy s postupem zamítnutí žádosti.

q) Strana 20 žádosti uvádí, „že při testech může vzniknout situace, kdy po měsíce může dojít ke spalování plynu“ (tzv. fléra). To je zcela nepřijatelné, neboť hoření uhlovodíků generuje toxické a rakovinotvorné látky ve formě plynu i polétavého prachu, způsobuje alergie, dýchací obtíže atd. Plyn nelze v hustě zastavěné zástavbě spalovat jako někde na ropném poli v pustině. Existují přitom postupy, při kterých se plyn dá čistit a nemusí se spalovat, jsou však finančně i technologicky náročnější. I z tohoto důvodu (ochrana ovzduší, podle zákona o ochraně ovzduší) nesouhlasíme se stanovením PÚ.

r) Text uvádí, že budou řešeny i horizontální vrty. I když nebudou možná sloužit k frakování, jak firma deklaruje, je nutné si uvědomit, že aby bylo možné situovat vrty horizontální, je nutné záměrně uklonit vrty vertikální. Tyto tzv. „šikmé“ vrty však dle statistik samotných těžařů, firma Schlumberger, jsou právě nejvíce náchylné na netěsnost. Jejich těsnost se s časem rychle zvětšuje, během 15 let netěsní dle statistik až 60% vrtů. To je opět zcela nepřijatelné. Navíc vrt jako takový již nelze nikdy zcela odstranit, takže vzniklé perforace hornin budou vždy představovat riziko kontaminace (geolog Ingraffea, Cornell University, USA). Z těchto důvodů nesouhlasíme s provedením ani vystrojením žádného vrtu v celém PÚ.

s) Str. 21 žádosti uvádí, že „emise z automobilů nevnáší do ovzduší žádné pevné částice“. Nepravdivé tvrzení, jde o úniky min. pevných mikročástic ze spalování paliva v motoru (hoření uhlovodíků). Opět dokládá laický přístup firmy. Materiál neuvádí, že instalace vrtné plošiny, urovnání pláňe a doprava není okrajovým problémem a je poměrně masivní. Jde o přepravu veškerých materiálů, která generuje nejen významné znečištění hlukem, vibracemi ale znečištěním ovzduší. Na jednu průzkumnou věž půjde minimálně o stovky kamionů. To povede i k devastaci veřejných a místních komunikací, v řadě případů to generuje nové, byť občasně cesty na zemědělském půdním fondu, jejichž rekultivace je značně problematická.

Obec Vysoká nad Labem

503 31 Vysoká nad Labem 22

IČO 269 786 Tel. 49 5580130

Ing. Jiří Horák, starosta